

ಹೊನ್ನಾಳಿ ತಾಲೂಕಿನ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ: ಒಂದು ಅವಲೋಕನ

ತಿಪ್ಪೇಶ ಎಸ್ ಮತ್ತು ಡಾ. ಆರ್. ರಾಜಣ್ಣ

ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಇತಿಹಾಸ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ,

ಮಾನಸಗಂಗೋತ್ರಿ, ಮೈಸೂರು.

ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಇತಿಹಾಸ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮೈಸೂರು.

ಸಾರಾಂಶ: (Abstract)

ಹೊನ್ನಾಳಿ ತಾಲೂಕು ದಾವಣಗೆರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇರಿದ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ತಾಲೂಕು ಆಗಿದೆ. 1997 ಆಗಸ್ಟ್ 15 ರಿಂದ ದಾವಣಗೆರೆ ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಾಗಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಕರ್ನಾಟಕ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಮರು ವಿಂಗಡಣೆ ಯೋಜನೆಯಂತೆ ಹಳೆಯ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ ದಾವಣಗೆರೆ, ಹರಿಹರ, ಜಗಳೂರು, ಚನ್ನಗಿರಿ, ಹರಪನಹಳ್ಳಿ ಹಾಗೂ ಹೊನ್ನಾಳಿ ತಾಲೂಕುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಈಗ ನ್ಯಾಮತಿ ಕೂಡ ಒಂದು ತಾಲೂಕು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ.¹ ಮೊದಲಿಗೆ ದಾವಣಗೆರೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 917 ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸುಮಾರು 5901.1 ಚದರ ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ದಾವಣಗೆರೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊನ್ನಾಳಿ ತಾಲೂಕಿನ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮುಖ್ಯಪದಗಳು (Keywords): ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಹೊನ್ನಾಳಿ, ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ.

ಪೀಠಿಕೆ

ಹೊನ್ನಾಳಿ ತಾಲೂಕು 2001ರ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ 884.74 ಚದರ ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ 174 ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.² ಭಾಸ್ಕರ ಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆದಿರುವ ಹೊನ್ನಾಳಿಯನ್ನು ಹೊನ್ನಹಳ್ಳಿ, ಬಿದಿರಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ರಾಣಿ ಹೊಯ್ಸಳಾದೇವಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವಾಲಯವು ಇಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಎರಡನೆಯ ಮಂತ್ರಾಲಯವೆಂದು ರಾಘವೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮೃತಿಕಾ ಬೃಂದಾವನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ತುಂಗಾಭದ್ರ ನದಿಯೂ ಇಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದು, ನದಿ ದಡದಲ್ಲಿ ಈ ಹೊನ್ನಾಳಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತೆಂದೂ ಹೇಳಿಕೆಗಳಿವೆ.³

ಈಗ ಹೊನ್ನಾಳಿ ತಾಲೂಕಿನಿಂದ ನ್ಯಾಮತಿಯನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಅದನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಒಂದು ತಾಲೂಕನ್ನಾಗಿ ದಿನಾಂಕ: 01-01-2018 ರಂದು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.⁴ ಹೊನ್ನಾಳಿಗೆ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಚನ್ನಗಿರಿ, ಉತ್ತರಕ್ಕೆ

Please cite this article as: ತಿಪ್ಪೇಶ ಎಸ್ ಮತ್ತು ಆರ್. ರಾಜಣ್ಣ. (2024). ಹೊನ್ನಾಳಿ ತಾಲೂಕಿನ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ: ಒಂದು ಅವಲೋಕನ, ಪ್ರತಿಬಿಂಬ: ಮಲ್ಟಿಡಿಸಿಪ್ಲಿನರಿ ಕನ್ನಡ ರಿಸರ್ಚ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಐಐಎಂಆರ್‌ಡಿ, 6(2), ಪು.ಸಂ. 83-89

ಹರಿಹರ, ದಾವಣಗೆರೆ ತಾಲೂಕುಗಳು ಹಾಗೂ ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆ, ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಶಿವಾರಿಪುರ, ಧಾರವಾಡದ ಹಿರೇಕೆರೂರು ಭದ್ರಾವತಿ, ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ದಕ್ಷಿಣದಿಂದ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಹಬ್ಬಿರುವ ಬೋಳುಬೆಟ್ಟದ ಶ್ರೇಣಿಗಳಿವೆ. ಕುದುರೆಕೊಂಡದ ಬೆಟ್ಟದ ಸಾಲು ಹಾಗೂ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಗುಡ್ಡಗಳಿವೆ. ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಗಮನಿಸಿದರೆ ಹೊನ್ನಾಳಿ ಚನ್ನಗಿರಿ ತಾಲೂಕುಗಳು ಮಳೆ ಕಡಿಮೆ ಬೀಳುವ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದ್ದವು. ಮರಳು ಮಿಶ್ರಿತ ಕೆಂಪುಮಣ್ಣು, ಮಧ್ಯಮ ಕಪ್ಪು ಮಣ್ಣು, ಜೇಡಿಮರಳು ಮಿಶ್ರಿತ ಜೇಡಿಮಣ್ಣಿನ ಭೂಮಿಯಾಗಿದೆ.

ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ತುಂಗಾ ಮತ್ತು ಭದ್ರಾ ನದಿಗಳು ಶಿವಮೊಗ್ಗಕ್ಕೆ 16 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಕೂಡಲಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರುತ್ತವೆ (ಸಂಗಮವಾಗುತ್ತದೆ). ತುಂಗಭದ್ರ ನದಿಯಾಗಿ ಹೊನ್ನಾಳಿ ತಾಲೂಕಿನ ಮುಖ್ಯ ನದಿಯಾಗಿ ಮಳಲಿ ಗ್ರಾಮದ ಪೂರ್ವದಿಂದ ಹೊನ್ನಾಳಿ ತಾಲೂಕನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ವಾಯುವ್ಯಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಆಗ್ನೇಯಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಪಶ್ಚಿಮ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ಹೊನ್ನಾಳಿಯ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಹೊನ್ನಾಳಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಿರೇಕೆರೂರು ತಾಲೂಕನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ತಾಲೂಕಿನ ಗಡಿಯಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಈ ನದಿಯ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಣ್ಣ ತೊರೆಹಳ್ಳಿಗಳು ಈ ನದಿಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ತಾಲೂಕು ತನ್ನದೇ ಆದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ.⁵

ಹೊನ್ನಾಳಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಶಾಸನವಾದ ಸಾಲಭಂಗ (ಸೌಶಂಗ) ಕಾಕುಸ್ಥವರ್ಮನ ಒಂದು ಶಾಸನದಿಂದ ಈ ಭಾಗವನ್ನು ಬನವಾಸಿ ಕದಂಬರು ನಡೆಸಿದ್ದಾಗಿ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ತದನಂತರ ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು, ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು, ಸೇವುಣರು, ಯಾದವರು, ಹೊಯ್ಸಳರು, ಉಚ್ಚಂಗಿ ಪಾಂಡ್ಯರು, ಬೆಳಗುತ್ತಿಯ ಸಿಂಧರು, ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರು, ಬೆಳಗುತ್ತಿ ನಾಯಕರು, ಕೆಳದಿ ಅರಸರು, ಸಂತೆಬೆನ್ನೂರು ನಾಯಕರು, ಮರಾಠರು, ಆದಿಲ್‌ಷಾಹಿಗಳು, ಹೈದರಾಲಿ, ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್, ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ್ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿರುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಭಾಗದ ಶಾಸನಗಳೇ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿವೆ.⁶

ಕಸಬಾ ಹೊನ್ನಾಳಿ ಬಗ್ಗೆ ಕುರಿತು ಯೋಚನೆ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಶಿವಮೊಗ್ಗಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 39 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿಯ ಎಡದಂಡೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದ್ದು, ತನ್ನದೇ ಆದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಹೊನ್ನಾಳಿಯೂ ಪಟ್ಟಣ ಪಂಚಾಯತಿಯಾಗಿದ್ದು, ಆಡಳಿತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ 18 ವಾರ್ಡುಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೊನ್ನಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಶೈವಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರಿರುವ ಶ್ರೀಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯವಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯರ ಹೇಳಿಕೆ ಪ್ರಕಾರ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಮುನಿಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದೇವಾಲಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಐತಿಹ್ಯದ ಪ್ರಕಾರ ಕದಂಬರು ಈ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಪ್ರತೀತಿಯಿದೆ. ಇವರಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಉತ್ತರಾಯಣ ಪರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವರ ಪ್ರಸಾದ ತಲುಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಶಾಸನಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವುದಲ್ಲದೆ ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು ಇಲ್ಲಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿಕೆಗಳಿವೆ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವಾಲಯದ ಶಾಸನದಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ.1055 ಪಟ್ಟದರಸಿಯಾದ ರಾಣಿ ಹೊಯ್ಸಳದೇವಿ ಮಾಚಗಾಡನ ಮೂಲಕ ಈ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ (ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ) ಮಾಡಿಸಿ

ಮಲ್ಲಿಕೇಶ್ವರ ತೀರ್ಥವೆಂದು ಹೆಸರನ್ನು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿ ಈ ದೇವರಿಗೆ ಭೂದತ್ತಿ ನೀಡಿದಳೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಸ್ವತ್ತಿ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯ ಮಲ್ಲದೇವ ವಿಶಾಳ
ವ್ಯಕ್ತಸ್ಥಳ ನಿವಾಸಿನಿ ಶ್ರೀಮತ್ತಿರಿಯರಸಿ ಹೊಯ್ಸಳ
ದೇವಿಯರ ಕಲ್ಯಾಣದ ನೆಲೆ ವೀಡಿ ತೋಳ್ಳುಖ
ಸಂಖಾತ ವಿನೋದದಿಂದ
ರಾಜ್ಯಂಗೈಯ್ಯತ್ತಿದ್ದ ಬನವಾಸಿ ಸನ್ನಿಚಾರ್ವಾಸಿರದೇಕ
ಮೃಣ್ಮಂ ಬಳ್ಳವಿ ಎರ್ಪ.ತ್ತಂಬಳಿಯ
ತುಂಗಭದ್ರೆಯ ತಡಿಯ ಬನ್ನಾಳಿಯ
ಮಾಚಗಾಮುಣ್ಣನು ಮಾಡಿಸಿದ
ಮಲ್ಲೇಕೇಶ್ವರ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಸಖಿ ವರ್ಷಗಳ ನೇಯ
ಜಯ ಸಂವತ್ಸರದ ಪುಷ್ಯ ಸುದ್ದ ದ್ವಾದಸಿ
ತ್ತರಾಯಣ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯೆಂದು ದೇವರ್ಗೆ
ಬಿಟ್ಟಿ ಬೆಲ್ಲತಿ ದೇವರ್ಗೆಳ್ ಎತ್ತುಗಾಣ

ಇತ್ಯಾದಿ

ಇದೇ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಮೂರು ವೀರಗಲ್ಲಗಳಿವೆ.

ಶಕ 994ನೇ ಕ್ರೋಡಿ ಸಂವತ್ಸರದ ವೈಶಾಖ ಶುದ್ಧ ವಡ್ಡವಾರದೆಂದು ಎಡತೊರೆಯ ಪೆರ್ಮಾಡಿ ಪರಿಯಪ್ಪ ಬನ್ನಾಳಿಯ ತುರುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವಲ್ಲಿ ಕಗ್ಗರೆಯ ಮಾಚಗೌಡನ ತಮ್ಮ ಸೋಮಗಾಮುಂಡನು ಮರಣ ಹೊಂದಲು ಆತನ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ವೀರಗಲ್ಲ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ.

ಊರೊಡೆಯ ಮುದ್ದಯ್ಯನ ಮಗ ಕೆಂಡಯ್ಯನ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿಗಳಿವೆ. ಶಕವರುಷ 986 ರಲ್ಲಿ ತುರುಮಂದೆ ಹಿಡಿಯಲು ಮಾಳಯ್ಯ ಕಾಡಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ವಿಚಾರ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ತಗ್ಗಿನಗುಡಿಯ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಚಂದ್ರಮೌಳೇಶ್ವರ ಎಂದೂ ಸಹ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸುಮಾರು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಇತಿಹಾಸ ಇರುವ ಈ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಇತ್ತೀಚಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಂದರೆ 28-05-2000 ಇಸವಿಯಂದು ಈ ದೇವರನ್ನು ಪುನರ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ, ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ, ನವದುರ್ಗಿಯರು ಹಾಗೂ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣ, ಕೇಶವನ ಶಿಲ್ಪಗಳಿವೆ. ಈ ದೇವಾಲಯದ ವಿಶೇಷವೇನೆಂದರೆ ಶೈವ ಮತ್ತು ವೈಷ್ಣವ ಪರಂಪರೆಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಶಿಲ್ಪಗಳಿವೆ.

ಅಲ್ಲದೇ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ ದೇವಾಲಯವಿದೆ. ಈಶ್ವರ ಹಾಗೂ ರಾಮದೇವರ ದೇವಾಲಯಗಳಿವೆ. ಬಸವೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯವಿದೆ. ಕುರುಬರ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರೇಶ್ವರ ಶಕ್ತಿಪ್ರಧಾನವಾದ ಆರಮ್ನ ದೇವಾಲಯ, ಹಳದಮ್ಮನ ದೇವಾಲಯ, ಕುಂಬಾರರ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ದುರ್ಗಾಂಬಿಕೆಯ ದೇವಾಲಯಗಳಿವೆ. ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಊರಿನ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಹಳದಮ್ಮನ ದೇವರಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಜಾತ್ರೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಹೊನ್ನಾಳಿಯು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶೈವಪರಂಪರೆಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಒಂದು ನೆಲೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ಇರುವ ಶೈವಧರ್ಮವು ಅನೇಕ ಪಂಥಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಶೈವಾಗಮಗಳು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಶುಪತ, ಕಾಳಾಮುಖಿ, ಕಾಪಾಲಿಕ, ಲಾಕುಲೀಶ ಮತ್ತು ಸೋಮಸಿದ್ಧಾಂತಗಳೆಂಬ ಐದು ಪಂಥಗಳಿವೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದ ಶೈವಪಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಶುಪತ ಪಂಥವೂ ಒಂದು. ಪಾಶುಪತ ಪಂಥವು ಉದಯಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭವು ಈ ರೀತಿ ಇದೆ. ಗೌತಮ ಋಷಿಗಳು ದಂಡಕಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಭೀಕರ ಬರಗಾಲ ಬಂದಿತ್ತು. ಆಗ ಬೇರೆಡೆಯಲ್ಲಿನ ಋಷಿಮುನಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಗೌತಮರ ಬಳಿ ಆಶ್ರಯ ಕೋರಿ ಬಂದು ಕೆಲಕಾಲ ತಂಗಿದ್ದರು ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಗಳಿವೆ. ಅದು ಹೊನ್ನಾಳಿಗೂ ಸಹ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.⁷

ಹೊನ್ನಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಳಾಮುಖಿ ಯತಿಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲೂ ಶಿವಾಲಯಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾದಂತಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದಾದ್ಯಂತ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವಾಲಯಗಳು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ರಾಜರುಗಳು ನೀಡಿದ ಪ್ರೇರಣೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳಿಂದ ಸುಂದರವಾದ ಶಿವಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಶಿವಾಲಯದ ಭಿತ್ತಿ, ಕೋಷ್ಟ ಸ್ತಂಭ ಮೊದಲಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಬ್ಬುಸಿಲ್ಪಗಳು ಶಿವನ ನಾನಾ ರೂಪದ ಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶಿವನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸುವಂತೆ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಲಿಂಗವು ಗರ್ಭಗೃಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೊಂಡಿದ್ದರೂ ಶೈವಪುರಾಣ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಹಲವಾರು ಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನು ಶಿವ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಶಿವದೇವಾಲಯಗಳ ಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಶೈವ ಮತದ ಹಾಗೂ ಶಿವನ ಮಹತ್ವದ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಅಂದಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಈ ಮಾದರಿಯ ಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವಲ್ಲಿ ಶಿಲ್ಪಗಳ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿಗಳನ್ನು ಕಲಾ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ.⁷

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದುಬಂದ ಶೈವ ಮತದ ಹಾಸುಬೀಸನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಇಲ್ಲಿದ್ದ ಅನೇಕ ಶೈವಪಂಥಗಳು ಅವುಗಳ ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ನಾನು ಹೊನ್ನಾಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ನಾನಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಶುದ್ಧ ಶೈವಪಂಥದವರು ಈವಾಗ ಅದ್ವೈತ ಪಂಥದವರಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಕಾಳಾಮುಖಿ ಪಂಥವು ವೀರಶೈವ ಪಂಥದಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿದೆ (ಸೇರಿಕೊಂಡಿದೆ). ವೀರಶೈವ ಇಂದಿಗೂ ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದುವರೆದುಕೊಂಡು ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿದೆ. ಆದಕಾರಣ ನೂರಾರು ಪ್ರಾಚೀನ ಶಿವಾಲಯಗಳು ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳೆನಿಸಿದ್ದು ಈಗಲೂ ಪೂಜೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ದುಃಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಶಿವಾಲಯಗಳನ್ನು ಅಂದರೆ ಶಿವದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದು ಅಲ್ಲದೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ಶೈವ

ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವುದೇ ನನ್ನ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ವೀರಶೈವ ಪರಂಪರೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಹೊನ್ನಾಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ವೀರಶೈವ ಮಠಗಳಿವೆ. ಈ ಮಠಗಳು ಶೈವ ಹಾಗೂ ವೀರಶೈವರ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಆರಾಧನೆಗಳಾಗಿವೆ. ಹೊನ್ನಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಿರೇಕಲ್ಮವಿದೆ.ಹೊನ್ನಾಳಿಯ ಕಲ್ಮಠದ ಗುರುಪರಂಪರೆಯೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಮಠದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಜಗದ್ಗುರು ಎಂದರೆ ಅವರು ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಜಡೆಯ ಶಂಕರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಎಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಇವರು ಒಂದು ದಿನ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಶ್ರೀರಂಭಾಪುರಿಗೆ ಹೋದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾನೇ ಮಳೆ ಬರುತ್ತದಂತೆ. ಮಳೆ ತುಂಬಾನೇ ಆದಕಾರಣ ನದಿಯು ತುಂಬಿ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಆದಕಾರಣ ಅಲ್ಲಿರುವ ಅಂಬಿಗನಿಗೆ ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಲು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅಂಬಿಗನು ತುಂಬಾ ನದಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ತೊಂದರೆ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನದಿಯ ನೀರು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆಯಾದರೆ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಜಡೆಯ ಶಂಕರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ನದಿಯ ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಯೋಗದಂಡದಿಂದ ಹುಟ್ಟು ಹಾಕುತ್ತಾ ತುಂಬಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿಯನ್ನು ದಾಟುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಕಂಡ ಅಂಬಿಗನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿ ಇವರು ಮಹಾಶಿವಯೋಗಿಗಳೆಂದು ತಿಳಿದು ಊರಿನವರಿಗೆ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಕೆಲವು ಕಿಡಿಗೇಡಿಗಳು ಇವರನ್ನು ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿ ಈಗ ನೀವು ಕುಳಿತಿರುವ ಒಣಗಿರುವ ಅರಳಿ ಮರವು ಚಿಗುರೊಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿರಿ ಎಂದಾಗ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಜಡೆಯ ಶಂಕರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಯೋಗದಂಡವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಒಣಗಿ ನಿಂತ ಅರಳಿ ಮರವನ್ನು ತಮ್ಮ ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾ ಕಮಂಡಲದಿಂದ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಆ ಮರಕ್ಕೆ ಪೋಷಿಸಿದರಂತೆ. ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಮರವು ಚಿಗುರಿ ಮರದಿಂದ ಹೊನ್ನಿನ ಮಳೆ ಸುರಿಯುತ್ತದೆ.ಇದನ್ನು ಕಂಡ ಕಿಡಿಗೇಡಿಗಳು ಭಯದಿಂದ ನಡುಗಿಹೋಗಿ ಶ್ರೀಗಳ ಪಾದಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ತಪ್ಪನ್ನು ಅವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ತದನಂತರ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರುಗಳು ಶ್ರೀಶೈಲಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ನಿಂತಾಗ ಅಲ್ಲಿರುವ ಭಕ್ತರು ಹೊನ್ನಾಳಿಯ ಕಲ್ಮಠದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದಕಾರಣ ಭಕ್ತರ ಕೃಪೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿ ಶ್ರೀಗಳು ಹೊನ್ನಾಳಿ ಕಲ್ಮಠದಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಗಳಿವೆ.

ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಜಡೆಯ ಶಂಕರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸುಮಾರು 18 ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ನಡೆದುಬಂದಿರುವ ಗುರುಪರಂಪರೆ ಇದೆ.ಈ ಪರಂಪರೆಯ ಕುರಿತು ತನ್ನ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗುವುದು. ಇನ್ನೊಂದು ಐತಿಹ್ಯ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಭಾಗದ ಒಬ್ಬ ಪಾಳೆಯಗಾರ ಒಂದು ಜಿಂಕೆಯನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಾ ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಾಗ ಜಿಂಕೆ (ಎರಳೆ) ನೆಲ ಕೆರೆದು ಓಡಿ ಹೋಯಿತಂತೆ. ಇದ್ಯಾಕೆ ಹೀಗೆ ನೆಲ ಕೆರೆಯಿತು ಎಂದು ಪಾಳೆಯಗಾರ ಎರಳೆ ಕೆರೆದ ನೆಲವನ್ನು ಅಗೆದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಪುರಾತನವಾದ ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ ದೇವಸ್ಥಾನ ತೋರಿಬಂದಿತಂತೆ.ಆ ಪಾಳೆಯಗಾರ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಂದಕ ತೋಡಿಸಿ

ಕೋಟಿ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಹೊನ್ನ ಎರಳೆ ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದರಂತೆ. ಮೊದಲಿಗೆ ಹೊನ್ನಾಳಿಗೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನವೂ ದೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳಿಕೆಗಳಿವೆ. ಆದಕಾರಣ ಹೊನ್ನಹಳ್ಳಿ, ಹೊನ್ನಿನ ಹಳ್ಳಿ, ಹೊನ್ನಾಳಿ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಐತಿಹ್ಯ ದಂತಕಥೆಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಪವಾಡಗಳಿಂದ ಬಿದರಿ, ಬಿದಿರಹಳ್ಳಿ, ಹೊನ್ನರಳ್ಳಿ, ಹೊನ್ನಹಳ್ಳಿ, ಹೊನ್ನಾಳಿಯಾಗಿದೆ.

ಈ ಹೊನ್ನಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲ ಕಾಲ ಮುಸ್ಲಿಂರು ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿರುವ ಕುರಿತು ದಾಖಲೆಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಈ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದರು ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ಯಾವುದೇ ತರಹದ ದಾಖಲೆಗಳಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಔರಂಗಜೇಬನು 1686 ರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ವಿಜಯಪುರ (ಬಿಜಾಪುರ) ವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಕುತುಬ್ ಉಲ್ ಮುಲ್ಕ್‌ಶೇರ್ ಖಾನ್ ಎಂಬ ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಹೊನ್ನಾಳಿ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನೇಮಿಸಿದನಂತೆ. ತದನಂತರ ಮೊಘಲ್ ಅರಸರು ಇವರಿಗೆ ನವಾಬ್ ಎಂದು ಬಿರುದನ್ನು ನೀಡಿದ್ದರೆಂದೂ ನಂತರ ಅವಣೂರಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿದರೆಂದೂ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಆಷರ್‌ಬಾದ್ಲಿ ಅಹ್ಮದ್, ಮಹ್ಮದ್‌ಖಾನ್, ಸಲಾಖತ್ ಖಾನ್, ಅಮೀನ್ ಉಲ್ ಮುಲ್ಕ್ ಎಂಬುವವರು ಈ ಹೊನ್ನಾಳಿ ನವಾಬರಾಗಿ ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿರುವುದು ಕುರಿತು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.¹

ಈ ಭಾಗವು ಕೆಳದಿ ಚಿನ್ನಮೃನ ಆಳ್ವಿಕೆಗೂ ಸಹ ಒಳಪಟ್ಟಿತ್ತು, ತದನಂತರ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಪುನಃ ನವಾಬರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಸೇರಿತ್ತೆಂದೂ ಹೊನ್ನಾಳಿ ನವಾಬರ ಆಳ್ವಿಕೆ ಸೇರಿತ್ತೆಂದೂ ಹೊನ್ನಾಳಿ ನವಾಬರಲ್ಲಿ ನವಾಬ್ ಷೇರ್‌ಖಾನರು ತುಂಬಾನೇ ಪ್ರಮುಖರಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಕುತುಬುದ್ದಲ್ ಮುಲ್ಕ್ ಎಂಬ ಬಿರುದು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಮರಣದ ನಂತರ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡ ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ್ ಕೂಡ ಈ ಹೊನ್ನಾಳಿಯ ನವಾಬರನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಮೈಸೂರು ದಸರಾಕ್ಕೆ ಈ ನವಾಬರನ್ನು ದಸರಾ ಹಬ್ಬದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗೌರವದಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆಂದೂ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ದಿವಾನರಾಗಿದ್ದ ಸರ್ ಮಿರ್ಜಾ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್‌ರವರು ಹೊನ್ನಾಳಿಯ ನವಾಬರನ್ನು ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ ಹಾಗೂ ತಾವು ಸಹ ನವಾಬರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಹೊನ್ನಾಳಿಯ ನವಾಬ್ ವಂಶಸ್ಥರು ಹೊನ್ನಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಇನಾಯತ್ ಮಂಜಿಲ್‌ನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಟ್ಟಡ ತುಂಬಾನೇ ಸೊಗಸಾದ ಕಟ್ಟಡವಾಗಿದ್ದು, ನವಾಬರ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನೂ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ನವಾಬರ ಮನೆತನದ ಕಲಾತ್ಮಕ ಪೀಠೋಪಕರಣಗಳು, ಫಿರಂಗಿಗಳು, ಖಡ್ಗಗಳು, ಬಂದೂಕುಗಳು, ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ಕಾರಿ ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಾಹಾಲಯದಲ್ಲಿದೆ. ಇವುಗಳು ಹೊನ್ನಾಳಿಯ ನವಾಬರು ಹಾಗೂ ಹಿಂದೂ ಮುಸ್ಲಿಂರ ನಡುವಿನ ಭಾವೈಕ್ಯತೆಯನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೊನೆಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. ಜನತಾವಾಣಿ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ. (1999, ಜನವರಿ 12).
2. ಸಂತೆಬೆನ್ನೂರು ಸುಮತೀಂದ್ರ ನಾಡಿಗ್. (2017). ದಾವಣಗೆರೆ ಜಿಲ್ಲೆ ಇತಿಹಾಸದ ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಜ್ಜೆಗಳು, ಸಂತೆಬೆನ್ನೂರು ವಿಜಯ ಯುವಕರ ಸಂಘ. ಪುಟ. 14.

3. ಅದೇ. ಪುಟ.5.
4. ಶೈಲಜಾ ಟಿ.ಎಸ್. (2019). ದಾವಣಗೆರೆ ಇದು ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆ (ಪರಿಷ್ಕೃತ ಆವೃತ್ತಿ). ಗಿರಿಶೈಲ ಪ್ರಕಾಶನ. ಪುಟ.447.
5. ಅದೇ. ಪುಟ.447.
6. ಸಂತೆಬೆನ್ನೂರು ಸುಮತೀಂದ್ರ ನಾಡಿಗ್. (2017). ಪೂರ್ವೋಕ್ತ. ಪುಟ.14
7. ವಸಂತಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಕೆ. (2008). ಕರ್ನಾಟಕದ ಶೈವ ಶಿಲ್ಪಗಳು. ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಸಂಶೋಧನಾ ಮಂಡಲ. ಪುಟ. 8-9.
8. ಅದೇ. ಪುಟ. 4.
9. ಮೆಕೆಂಜಿ ಕೈಫಿಯತ್ತನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ.